

**ESPOO  
ESBO**

# **LOP – lapsen huomioiminen aikuisten palveluissa**

Osaprojektin loppuarviointi 4.11.2014



# LOP-kehittämistyön organisaatio 2014

## LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTITYÖN JOHTORYHMÄ

Tekee kehittämistyötä koskevat toimiala- ja sektori rajat ylittävät sopimukset ja linjaukset, kokoukset 6 x vuosi

## PERHE- JA SOSIAALIPALVELUJEN JOHTORYHMÄ

Tekee kehittämistyön operatiivisen tason linjaukset ja päätökset peson osalta, tukee kehittämistyötä, sitouttaa oman henkilöstönsä kehittämistyöhön, kehittämistyö esillä johtoryhmässä noin 1 x kuukaudessa

## PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ Pia Seivo

- Koordinoi kehittämisen kokonaisuutta
- Osallistuu aktiivisesti kehittämistyöhön
- Huolehtii dokumentoinnista
- Tukee pilottiryhmiä
- Pitää johtoryhmiä ajan tasalla kehittämistyön etenemisestä
- Hyväksyttää kehittämislinjaukset

## KEHITTÄMISEN TUKIRYHMÄ

- Tukee projektipäällikköä ja sparraa pilottien vetäjiä.
- Toimii pilottiklinikkana, käsittelyssä yksi pilotti kerrallaan.
- Kokoontuu tarpeen mukaan.

## PILOTTIRYHMÄT

Suunnittelevat kehittämisspilottit, osallistuvat toteutukseen ja raportoivat projektikuvauksen mukaisesti

### Tapio Nieminen

Lapsen huomioiminen aikuisten palveluissa

### Anu Rämö

Moniammatillinen yhteistyö lastensuojelun prosesseissa

### Kristiina Timonen

Lapset puheeksi -pilotti

### Jaana Leppäkorpi

Vaahtera – palveluohjaus-portaali

Leena Oksanen  
ja Marja Manninen  
Luottohenkilömalli



ESPOO  
ESBO

## Kehittämistyön tausta / tarve

Aikaisemmassa lop-työskentelyssä nousi esiin

- Lapsiperheessä mielenterveys- tai päihdeongelmasta kärsivä saattaa olla avun piirissä, mutta lapsi ja puoliso jäävät usein vaille tukea.
- Aikuisten palveluissa ei aina selvitetä onko asiakkaalla lapsia ja millaisia tuen tarpeita heillä on.
- Lapsiperheiden perhetyö matalan kynnyksen tukipalveluna ei ole aikuisten palveluissa lapsiperheitä kohtaaville työntekijöille tuttu.
- Päihde- ja mielenterveyspalveluista tehdään lastensuojelutarpeen selvityspyyntöjä ja lastensuojelu-ilmoituksia myös silloin, kun perheen tilanne ei sitä välttämättä vaadi.



ESPOO  
ESBO

## 5. Moniammatillinen yhteistyö lastensuojeluprosesseissa

### **Pilotti tuottaa kaksi prosessikuvausta, joiden mukaista toimintaa pilotoidaan 2014:**

1. Asiakkuuden siirtoprosessi peruspalveluihin lastensuojelutarpeen selvityksen jälkeen kun asiakkuus lastensuojelussa päättyy, mutta perheellä on muuta tuen tarvetta .
2. Monialainen asiakassuunnitelmaprosessi asiakkaan luvalla yhteistyössä neuvolan ja päivähoidon kanssa.

Asiakkuuden alkuvaiheen yhteistyö on kuvattu ja tarkennettu pilotin aikana.

### **Tavoitteet**

Suunnitelmallinen verkostoyhteistyö lastensuojelun asiakkaana olevissa alle kouluikäisten lasten perheissä lisääntyy. Eri toimijoiden roolit työskentelyssä selkiytyvät sekä työntekijöiden että lapsen ja perheen näkökulmasta.

Lapsen ja perheen kanssa työskentelevä verkosto pääsee hyödyntämään lastensuojelutarpeen selvityksen tuottamaa tietoa lapsesta ja perheestä omassa työskentelyssään. Pällekkäinen tiedonkeruu vähenee ja kuormittaa perheitä vähemmän.

Lastensuojelutarpeen selvitysprosessin jälkeen lapsi ja perhe saavat tarvitessaan tukea muilta toimijoilta.



ESPOO  
ESBO

## Pilottien arviointivaihe

- Varsinainen pilotointijakso päättynyt, perheitä ohjautuu edelleen kyseisistä toiminnoista KONSTI- perheohjaukseen.
- Konstiin ohjautui pilotoinnin aikana yhteensä 16 perhettä aikuispsykiatriasta, aikuissosiaalityöstä, tk -psykologien ja psyk. sairaanhoitajien lähettämänä. Empun avokuntoutuksesta ei ohjautunut yhtään perhettä, joten siltä osin ei arviointimateriaalia.

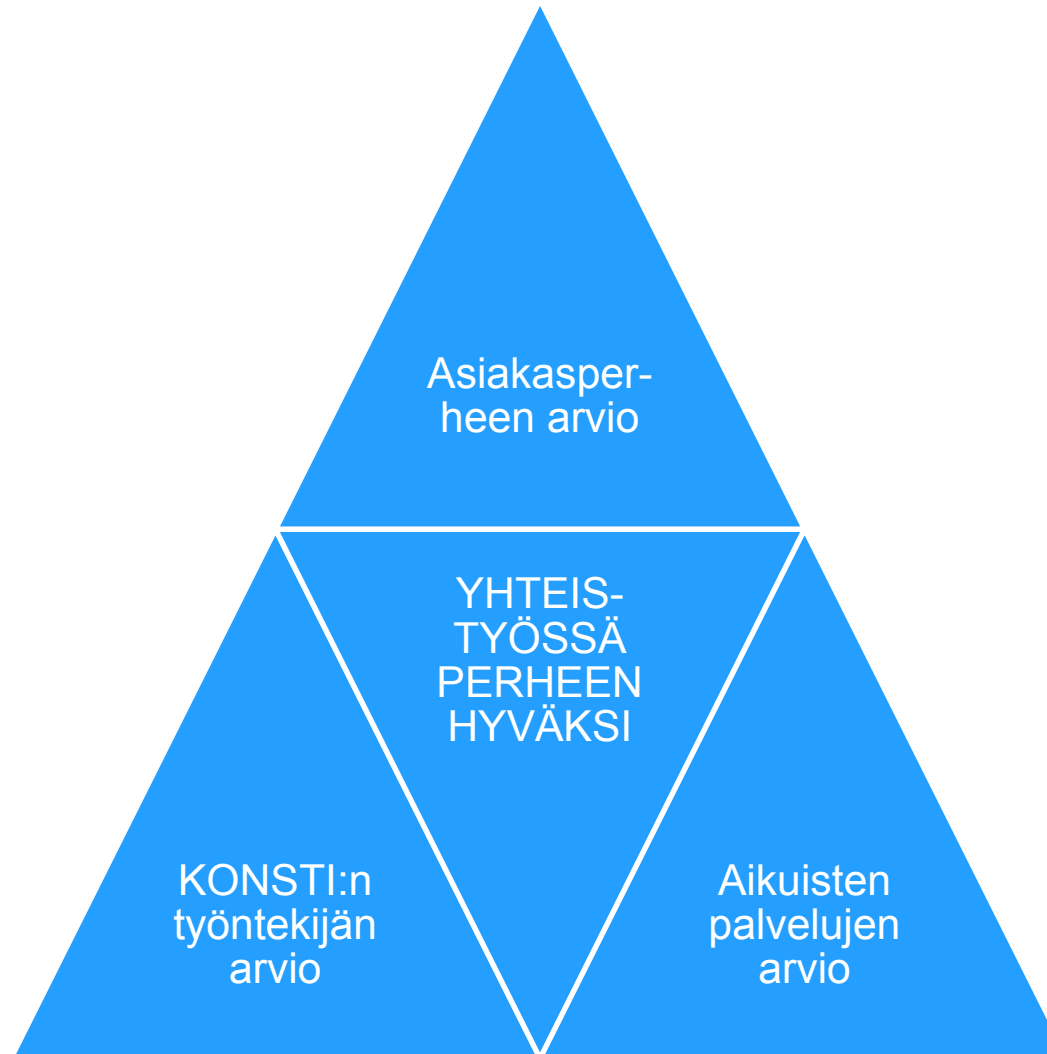
### **Arviointimateriaali**

- Sähköinen kysely aikuisten palvelujen toimijoille (vko 38–39)
- KONSTI- tiimiläisten arviot yhteistyöstä ja perheiden tilanteista
- Perheiden arviointilomakkeet



ESPOO  
ESBO

## Arvioinnin kolme näkökulmaa





ESPOO  
ESBO

## Asiakastulokset

Kyselyn tulokset (n=17):

- Asiakaskokemukset vahvasti positiiviset kaikilla osa-alueilla, keskiarvo 4,7 (1-5) (palvelun laatu, asiakasystävällisyys, osallisuus, vaikutus elämäntilanteeseen)
- Tukeminen, kannustaminen, keskusteluapu, nopeus ja luottamus olivat keskeisiä käsitteitä kysyttäessä mikä auttoi?
- Konstin ja lähettävän tahon yhteistyö oli merkittävää
- Pääsääntöisesti kokemus siitä, että tilanne on mennyt parempaan suuntaan perheohjauksen myötä



ESPOO  
ESBO

## Työntekijätulokset

Kysely työntekijöille (n= 26):

- Tiedottaminen Konstista ka. 4,0 (1–5)
- Mikäli ohjannut Konstiin, kokemukset yhteistyöstä olleet vahvasti positiivisia (on tukenut yhteistyötä, perheohjaus tukenut perheen arkea, moniammatillinen yhteistyö parantanut työn laatua, työnjakoa)
- Rajoittavina tekijöinä Konstiin ohjaamiselle olivat erilaiset kriteerit (asuinalue, ikä, asiakkuus lastensuojelussa)
- Perheohjaus mahdollistanut lähettävän tahon omaan ydintehtävään keskittymisen
- Saatu kokonaisvaltaisempi ote ja pystytty jakamaan vastuuta
- ”Hieno pilotti, nyt vaan laajentamaan.” Rajoittavat kriteerit pois.”





ESPOO  
ESBO

## Konstin oma arvio

- Yhteiset aloitus- ja seurantatapaamiset perheohjaajan, asiakkaiden ja olemassa olevan palvelun kanssa koettu tärkeiksi
- Osaaminen lisääntynyt yhteistyön myötä ja avartanut näkemystä muiden työstä
- Monitoimijuuden ja työnjaon merkitys selkiytynyt
- Yhteistyötä toivotaan vieläkin enemmän prosessin aikana (väliarviot), erityisesti aikuissosiaalityön kanssa



ESPOO  
ESBO

## Keskeiset tulokset koottuna

- Toimivat yhteistyön ja asiakasohjauksen mallit on luotu ja aikuisten palvelujen mahdollisuus huomioida koko perhe on vahvistunut.
- Tietoisuus Konsti-perheohjauksesta mukana olleissa aikuisten palveluissa on kasvanut.
- Yhteistyö koettu hyväksi silloin kun sitä on ollut.
- Eri toimijoiden roolit ovat selkiytyneet, ja työnjako on helpottanut ohjaavan tahon perustehtävään keskittymistä.
- Asiakkaat ja työntekijät ovat kokeneet perheen hyötyneen perheohjauksesta.
- Päihdepalveluista ei pilotointijakson aikana ohjautunut perheitä (syynä esim. lasten liian korkea ikä, lastensuojelun asiakkuus). Kuinka jatkossa tavoitamme kyseiset perheet?



ESPOO  
ESBO

## Johtopäätökset

- Vastaavan tyyppiselle toimintatavalle on jatkossakin iso tarve
- Kuntalaisten yhdenvertaisuuden vuoksi ja asiakasohjauksen helpottamiseksi ohjausta rajaavat kriteerit tulisi poistaa (maantieteelliset alueet, lasten ikä) ja mitoittaa perheohjauksen resurssit vastaamaan tarvetta.
- Päihteitä käyttäviä vanhempia ei tavoitettu Empusta tai olivat jo lastensuojelun asiakkuudessa → perheohjaus tulee olla työvälineenä jo varhaisemmassa vaiheessa, muun muassa aikuissosiaalityössä perheiden kanssa tehtävässä työssä.
- Lapsiperheiden perhetyön ja KONSTI-perheohjauksen tekemistä tunnetuksi aikuisten palveluissa tulee systemaattisesti jatkaa → aikuisten palveluissa käytössä olevat palvelujen jäsenitys ja kuvaus.
- Tulevat lakimuutokset suuntaavat yhä enemmän samaan suuntaan: kokonaisvaltaisuus, osallisuus, lähipalvelu ts. kotiin tai lähiympäristöön vietävät palvelut, sosiaalinen kuntoutus, sosiaaliohjauksen roolin kasvu.



ESPOO  
ESBO

## Suosituksat jatkuun

Peson johtoryhmässä 30.9.14 tehdyn päätöksen mukaisesti LOP-pilotoinnin osalta

1. Terveysasemien psykiatriset sairaanhoitajat ja psykologit (MTP) jatkavat ohjaamista KONSTI-perheohjaukseen koko Espoon tasolla
2. HUS Psykiatriset poliklinikat – Matinkylän Pkl jatkaa asiakasohjausta (asiakkaita koko Espoosta). Toistaiseksi ei laajenneta Leppävaaran Psyk. poliklinikkaan.
3. Asiakasohjausta jatketaan pienemmällä volyymilla Empun avokuntoutukselta (koko Espoo, jos tarvetta).
4. Konsti perheohjauksen tiimi jatkaa yhteistyötä Pohjoisen aikuissosiaalityön nuorten tiimin (alle 28-vuotiaat asiakkaat) ja aikuisten 1-tiimin (28–35-vuotiaat asiakkaat) kanssa siten, että Konsti-perheohjaukseen tehdään näistä tiimeistä tarvittaessa pyyntö. Nämä lapsiperheet asuvat Suvelan alueella ja heillä ei ole lastensuojelun asiakkuutta, eikä tarvetta lastensuojeluun.